

سبک سلامت

آنچه در باره حقوق بیمار و مسئولیت پزشک باید بدانیم

خط ماستمالی بر خطاهای پزشکی!

مریم ترابی

زن جوان نالان از درد شکم به بیمارستان مراجعه می‌کند. بعد از معاینات اولیه پزشک معالج به او می‌گوید که باید فوری بستری شود تا درمان سریع تر روی او انجام شود. زن جوان از این تصمیم ناگهانی دچار اضطراب می‌شود ولی همسرش به او دلداری می‌دهد که جای نگرانی نیست و این به صلاح اوست. زن جوان نگران فرزندخان خردسالش

جان بیمارار در دست‌های پزشکان

در چند سال اخیر با وجود شبکه‌های اجتماعی بلاخص شبکه‌های اجتماعی تحت‌موبایل که در زندگی مردم جامعه مانقش پررنگی پیدا کرده‌اند، انتشار اخبار به طرفه‌العینی صورت می‌گیرد و فقط در چند دقیقه تمام کشور در جریان یک اتفاق در گوشه‌ای از کشور قرار می‌گیرند. مرگ افراد بر اثر خطاهای پزشکی از آن دست اخباری است که خیلی سریع منتشر و درباره آن نیز اظهار نظرهای مختلفی می‌شود و در مواردی کمین‌هایی نیز در جهت رفع ابهامات این مورد خاص صورت می‌گیرد.

اخیرا مرگ یک کارگردان دلیلی شدت تا مجدداً جریان خطای پزشکی در وقوع مرگ این هنرمند به راه انداخته شود.
شواهد و مدارک موجود بیانگر این است که خطای پزشک معروف گوارش باعث این اتفاق ناگوار شده است. به گفته فرزندان این هنرمند، پدرشان تنها به دلیل جراحی ساده پولیپ روده وارد بیمارستان شد و دیگر نتوانست پشت دوربین بایستد و خلق اثر کند و در نهایت بر اثر آموبولی و سکنه مغزی دارفانی را وداع گفت. شاید در ظاهر ماجرا شهبازی نباشد ولی وقتی صحبت‌های ضد و نقیض در فضای مجازی گفته می‌شود و یک پزشک عمومی که این گمانه را ایجاد می‌کند که باز هم سهل‌نگاری پزشکی و کادر پزشکی باعث این ماجرا شده است.

می‌گویند خطای پزشکی بخشی از پزشکی است ولی وقتی این خطا مستقیماً با جان انسان مرتبط است آیا باز باید مطمئن به همین سادگی از کنارش گذشت؟ مگر پزشک و پرستار قسم نمی‌خورند که در جریان درمان بیماران هیچ گونه کوتاهی و مبالائی نداشته باشند. پس چرا وقتی پای درد دل بیمارانی می‌نشینیم از عدم توجه و رسیدگی به آنها گله داریم و حتی در یک مورد تنها به دلیل خراب‌بودن آسانسور، بیمار را به بخش مربوطه انتقال نمی‌دهند تا مداوای لازم

سبک رفتار

مهاروحی‌داران

با گشتی در شبکه‌های اجتماعی به قیافه‌های عجیب و غریبی برمی‌خوریم اما صاحب عکس با ژست‌های خاصی قصد در بیشتر نشان دادن این عجیب و غریبی به بیننده دارد. این قیافه‌های عجیب و غریب و بعضاً ترسناک (!) همگی به دست متخصصان زیبایی و برخی به دست غیرمتخصصان زیبایی ایجاد شده‌اند. بینی‌های گربه‌ای و چشم‌های روباهی، لب‌های بزرگ و غیرعادی و گونه‌های فوق برجسته و مدل جدیدی که این اواخر شایعات مد شدند آن دهان به دهان می‌چرخد، گوش‌های الاغی یا به گفته یکی از دارندگان این گوش‌ها، گوش جنی است. آیا همه این تغییر چهره برای زیباتر شدن است یا برای جلب توجه بیشتر یا به قول امروزی‌ها گرفتن لایک بیشتر؟

در گذشته عمل زیبایی یا به عبارت بهتر، جراحی پلاستیک، برای رفع عیوب و مشکلاتی که در ظاهر شخص وجود داشت، صورت می‌گرفت و فردی که تحت عمل زیبایی قرار می‌گرفت، تمام تلاش خود را به کار می‌بست که کسی متوجه این عمل نشود و بیشتر هم مخصوص طبقه مرفه جامعه بود، ولی امروزه این عمل به تمام اقشار جامعه سرایت کرده و جالب اینجاست که دیگر کسی سعی در مخفی کردن عمل زیبایی خود ندارد، بلکه سعی می‌کند همه متوجه بشوند چقدر هزینه برای این ظاهر به اصطلاح زیبای خود کرده است و به نوعی این عمل‌های زیبایی دستمایه فخر فروشی و به رخ کشیدن ثروت و دارایی به یک‌دیگر شده است. معمولاً عمل‌های زیبایی از یک سنی به بالا انجام می‌شود ولی این روزها عمل زیبایی پایین آمده است. بیشترین

است که تنها در خانه مانده‌اند. ولی گویا چاره‌ای نیست و باید تن به ماندن در بیمارستان بدهد. تا صبح آزمایش‌ها و معاینات تخصصی روی زن جوان انجام می‌شود و در نهایت تصمیم می‌گیرند که زن جوان تحت عمل جراحی قرار گیرد. هنگامی که همسر زن جوان را در جریان عمل جراحی قرار می‌دهند او با بهت و حیرت پزشک را نگاه می‌کند و می‌گوید: «مگر همسر

من چه مشکلی دارد که باید عمل شود.» پزشک می‌گوید: «کیسه صفراوی همسر شما در وضعیت حاد است. تنها راه درمان، عمل جراحی است و این کار باید هر چه سریع‌تر انجام شود.» زن جوان با چشمانی نگران راهی اتاق عمل می‌شود و بعد از ساعت‌های طولانی عمل جراحی با چشمانی بسته و بی‌هوش به بخش جراحی منتقل می‌شود. بعد از دو روز از عمل جراحی حال زن جوان بهبود

روی او انجام‌شود و بیمار بعد از چند ساعت جلوی چشمان همراهانش فوت می‌شود. در طول سال چه تعداد بیمار بر اثر خطای پزشکی جان خود را از دست می‌دهند؟ هیچ‌آمار واقعی در دست نیست و به نوعی باید گفت نظام پزشکی در این مورد شفاف‌سازی نمی‌کند و باز ماندگان افراد متوفی نیز برای شکایت و رسیدگی به مرگ بیمارشان دستشان به جایی بند نیست زیرا با توجه به فرآیند طولی مراحل پیگیری پرونده و همچنین حمایت‌های بیمارستانی از پزشک و کادر پزشکی احتمال رسیدن به حق تقریباً ناممکن جلوه می‌کند، به ویژه زمانی که این قصور به مرگ بیمار منجر شود.

رضایت‌نامه‌هایی برای فرار از مسئولیت

حتماً پیش آمده شما هم هنگامی که برای انجام عمل جراحی یکی از بستگان درجه یک خود به بیمارستان مراجعه کرده‌اید بر گه‌ای را جلوی شما گذاشته‌اند تا به عنوان همراه بیمار با امضای آن برگه رضایت خود را برای این عمل جراحی اعلام کنید. امضایی که همه موارد را به گردن بیمار می‌اندازد و به عبارتی تمام راه‌ها را برای شکایت از پزشک و کادر پزشکی روی شما می‌بندد. در یکی از این رضایت‌نامه‌های بیمارستانی که مربوط به یکی از بیمارستان‌های مشهور کشور است و اتفاقاً تصویر واضح آن در فضای مجازی نیز موجود است، آمده است: «بدین وسیله و پس از درک ماده ۶۰ قانون مجازات اسلامی که صراحت دارد: چنانچه طبیب قبل از شروع درمان با اقدامات جراحی از مریض یا ولی او برات حاصل نموده باشد، ضامن خسارت جانی و مالی و نقص عضو نیست و در موارد فوری که اجازه گرفتن ممکن نیست، طبیب ضامن نیست.» بدین ترتیب حق هر گونه ادعاه‌ها هر شکلی از بیمار گرفته شده است. اما با تمام این صحبت‌ها باید بدانیم که قانونی وجود دارد تا پزشک یا کادر پزشکی خطای را به پای میز محاکمه بکشاند ولی در ابتدا باید بدانیم این قوانین چیست.

در صورتی که برای شما حادثه‌ای بر اثر بی‌احتیاطی پزشک یا کادر بیمارستانی رخ داد بهتر است بدانید ابتدا باید در کلاتری محل یک شکایت‌نامه تنظیم کنید سپس جنازه یا مورد شکایت شما به پزشک قانونی فرستاده می‌شود که البته جواب آن بعد از شش ماه می‌آید. در مر حله بعد شکایت خود را به دادسرای ویژه رسیدگی به جرایم پزشکی می‌برید که از این طریق می‌توانید دیه و خسارات وارد شده را مطالبه کرده و اگر پزشک مر تکب قصور شده باشد مجازات او را هم از دادگاه بخواهید. شورای حل اختلاف ویژه امور بهداشت هم می‌تواند مرجع دیگری باشد برای تنظیم شکایات از پزشک خاطی و سومی‌ن مر جعی که در پزشک خاطی و سومی‌ن مر جعی که در قوانین و مقررات برای این مسئله به آن اشاره شده سازمان نظام پزشکی است که تخلفات اداری و انتظامی پزشکان را مورد رسیدگی قرار می‌دهد و نتیجه آن بر خورد انتظامی با پزشک خواهد بود که طیف وسیعی از اقدامات از توبیخ کتبی تا لغو پروانه طبابت به شکل دائمی را در بر می‌گیرد.

که پیدا نمی‌کند هیچ حتی ره و خامت می‌رود و در نهایت با بررسی‌های مجدد پزشکی متوجه می‌شوند که بر اثر بی‌احتیاطی پزشک جراح حین عمل، روده زن جوان را پاره کرده و عفونت وارد بدن او شده است و دیگر کاری نمی‌توان کرد. زن جوان بعد از ۱۵ روز تقلا برای زنده ماندن و دیدن دوباره فرزندانش در بهمت و ناباوری خانواده‌اش چشم از جهان فرو می‌بندد.

مر حله بعد شکایت خود را به دادسرای ویژه رسیدگی به جرایم پزشکی می‌برید که از این طریق می‌توانید دیه و خسارات وارد شده را مطالبه کرده و اگر پزشک مر تکب قصور شده باشد مجازات او را هم از دادگاه بخواهید. شورای حل اختلاف ویژه امور بهداشت هم می‌تواند مرجع دیگری باشد برای تنظیم شکایت از پزشک خاطی و سومی‌ن مر جعی که در قوانین و مقررات برای این مسئله به آن اشاره شده سازمان نظام پزشکی است که تخلفات اداری و انتظامی پزشکان را مورد رسیدگی قرار می‌دهد و نتیجه آن بر خورد انتظامی با پزشک خواهد بود که طیف وسیعی از اقدامات از توبیخ کتبی تا لغو پروانه طبابت به شکل دائمی را در بر می‌گیرد.

به دلیل طولانی بودن مراحل شکایت از بیمارستان، کادر پزشکی و خود پزشک اصولاً افراد دست از شکایت برداشته و رضایت می‌دهند و خیلی‌ها هم اصلاً دنبال شکایت خود نمی‌روند زیرا تصور می‌کنند راه به جایی نمی‌برند زیرا پزشک و کادر پزشکی و مسئولان بیمارستان برای تیرنه کردن پشت یکدیگر هستند و شاکي دستش کوتاه است. اما تاکی قرار است این سهل‌انگاری‌های پزشکی با مرگ بیمار با نقض عضو او یا بی توجهی مسئولان رد شود. تا کی قرار است با گرفتن رضایت عمل از خانواده بیمار سروپوشی روی خطاهای پزشکان گذاشته شود. اصلاً چرا باید چنین رضایت‌نامه‌ای این مفاد وجود داشته باشد. آیا در کشور‌های دیگر هم از این دست رضایت‌نامه‌های قبل از عمل با این مفاد وجود دارد؟ شنیده‌ام حاکمی است که این رضایت‌نامه‌ها از بیمارمان خارجی که برای درمان به کشور ما می‌آیند گرفته نمی‌شود یعنی آنها زیر امضای چنین رضایت‌نامه‌ای که هر حق‌ی را از آنها سلب می‌کند نمی‌روند. با این بیماران مطابق قانون پزشکی بین‌المللی رفتار می‌شود و پرسش آخرین نکته قانون پزشکی بین‌المللی چگونه است که بیماران خارجی به علت تمایز این قانون با قانون کشور ما زیر بار امضای رضایت‌نامه‌ها نمی‌روند؟

وقتی حقیقت زیبایی و برزندگی وارونه می‌شود

پرداخت پول هنگفت برای زشت‌تر شدن!

متقاضی جراحی‌های زیبایی خانم‌ها و بین سنین ۲۰ تا ۲۹ سال هستند. تزریق پرکننده‌ها و حجم‌دهنده‌های هیالورونیک اسید یا بوتاکس و غیره از بیشترین موارد درخواست در این سنین است. تلوژیون، سینما و ماهواره‌ها از مهم‌ترین عوامل در شیوع این مداخله‌ای به حساب می‌آیند.

تبلیغات بیش از حد عمل‌های زیبایی توسط افراد متخصص و غیرمتخصص افراد جامعه را به یک مارا تن

و رقابت در این زمینه دعوت می‌کند. در هر محفلی که هستیم صحبت از زیبایی و عمل‌های زیبایی در میان است. از لیزر و بوتاکس و تزریق حجم‌دهنده‌ها بگریزد تا

حق خود را مطالبه کنیم

مطب‌هایی که در شأن بیماران نیست

مجید فراهانی

درد دندان امانت را بریده بود. شب تا صبح پلک بر هم زنده بودم. چنان درد می‌کرد که دردش تمام قسمت فوقانی بدنم را در بر گرفته بود و در دیوار را چنگ می‌زدم. صبح که شد سریع لباس را پوشیدم و سریع به دندانپزشکی که نزدیک منزل مان بود رفتم. آخرین باری که به این مطب دندانپزشکی رفته بودم به ۱۵ سال پیش برمی‌گشت. دندانپزشکی طبقه دوم یک ساختمان بود که ظاهر ساختمان و راه پله‌های آن از قدمت و کهنگی ساختمان خبر می‌داد. وقتی وارد مطب شدم از تعجب وار فتم. نه تنها کوچک‌ترین تغییری با سال‌های گذشته نکرده بود بلکه خراب‌تر هم شده بود و شکل و ظاهر اتاق‌ها نامر تب و کثیف بودند. ظاهر مطب آتقدر بد بود که درد دندان را فراموش کرده بودم. نمی‌دانستم چه کار کنم. دلم راضی به ماندن نبود و اگر چه دیگر طاقت تحمل درد دندان را هم نداشتم ولی با عجله از مطب خارج شدم. توی مسیری که برای یافتن یک دندانپزشکی خوب بهداشتی بودم با خودم فکر می‌کردم پزشکی که پول‌های کلان برای درمان یک دندان می‌گیرد چگونه راضی می‌شود محل کارش چنین غیر بهداشتی باشد. آیا به چنین پزشکی می‌توان اعتماد کرد که نکات بهداشتی و استانداردهای درمان را رعایت کند و فرد به بیماری‌های دیگری نظیر ایدز، هپاتیت و غیره مبتلا نشود؟ نمی‌دانم مراکز درمانی و مطب پزشکان به رغم دریافت حق و یزیت‌های پر و پیمان چگونه و در چه دوره‌های زمانی بازرسی می‌شوند، اما کاملاً واضح و مبرهن است که این حق بیمار است که در قبال پرداخت حق و یزیتی که هر سال افزایش می‌یابد باید بهترین و بیشترین خدمات درمانی را در بهترین مراکز درمانی دریافت کند.

بهداشت محیط و سلامت بیماران

یکی از دوستان تعریف می‌کرده به پزشکی حائقی و نامی مراجعه کرده بود. می‌گفت حق و یزیت و شلوغی وانتظار را می‌شود تحمل کرد اگر شرایط محیط هم مناسب باشد ولی از شانس بد آن روز بوی تعفن سرویس بهداشتی تحمل را برایش سخت کرده بود و هنگامی هم که به خانم منشی اعتراض می‌کند چنان جوابی به او داده که روی ناچار مجبور شده چیزی نگوید و تحمل کند. آنچه مسلم است محیط‌های درمانی هم

به بهداشت این مراکز می‌تواند نه تنها بیماری ما را تدر تدر کند بلکه بیماری‌های دیگری نیز برای ما به وجود بیاورد. لذا لازم است از حضور و مراجعه به مراکزکی که از حداقل‌ها و استانداردهای لازم برخوردار نیستند، جدا خودداری و به موارد زیر توجه کنیم:

-مطب به محلی اطلاق می‌شود که پزشک دارای پروانه تأسیس مطب در آن به تشخیص بیماری و ارائه درمان اشغال دارد. در این محل بیماران، خدمت‌سربایی تشخیص و درمانی را دریافت کرده و در صورت نیاز به تحت نظر یا بستری بودن در درمانگاه یا بیمارستان ارجاع می‌شوند. پس در مطب‌ها اعمال جراحی و کاملاً حساس نباید انجام گیرد.

- فروش و تحویل هر گونه دارو، ملزومات و تجهیزات پزشکی در مطب ممنوع می‌باشد. عملی که در برخی از مطب‌ها توسط بعضی از پزشکان تحت عنوان اینکه این اقدام و داروها اصل می‌باشند، انجام می‌شود.

- فرش و شکاف و تمیز باشد.
- دک‌ تمامی اتاق‌ها، راهروها، توالت و محوطه دستشویی باید سالم، صاف، بدون درز و شکاف و از جنس قابل شست‌وشو باشد.

-نصب دستشویی همرا با مایع صابون در واحد تزریق‌ات و پاشمان ضروری است.

-در و پنجره‌ها باید سالم و رنگ‌آمیزی شده و تمیز باشد (در و پنجره‌های آلومینیومی نیازی به رنگ‌آمیزی ندارند) همچنین میز و صندلی و نیمکت‌ها با پستی سالم و قابل نظافت باشند.

-تفکیک زاله‌های خطرناک (وسایل عفونی، سوزن، تیغ بیستوری و سایر وسایل برنده، مواد آلوده به انساج و خون و سرم) از زاله‌های عادی ضروری است و باید در کیسه‌های مقاوم زاله‌قرار گرفته و به طریق بهداشتی دفن نشود.

-اتاق کار دندانپزشک باید دارای نور و تهویه مناسب بوده و حداقل فضای لازم برای اتاق کار ۱۲ متر برای هر یونیت می‌یاشد و محل نصب آن باید به نحوی باشد که پس از قرارگیری کابینت‌ها و سایر ملزومات به منظور جلوگیری از آلودگی محیط اطراف حداقل به شعاع یک متر در اطراف یونیت، فضای باز وجود داشته باشد.

-در مواردی که در مطب‌های دندانپزشکی اقدام به درمان‌های کاتالر ریشه یا جراحی ریشه‌های رفته و دندان‌های استه می‌شود، وجود دستگاہ بهداشتی الزامی است تا بیمار مجبور نباشد

برای گرفتن عکس وقت و هزینه زیاد صرف

یکی از موضوعاتی که افراد باید در برابر آن حساسیت نشان دهند بهداشت محیط‌های درمانی اعم از مطب پزشکان، درمانگاه‌ها و بیمارستان‌هاست، زیرا قصور و کوتاهی نسبت به بهداشت این مراکز می‌تواند نه تنها بیماری ما را بدتر کند بلکه بیماری‌های دیگری نیز برای ما به وجود بیاورد

بخشی از بروسه بهداشت و سلامت مراجعان به این مراکز است. اگر اقرار باشد فردی برای درمان و بهبود سلامتی خود به یکی از این مراکز مراجعه کند قاعدتاً نباید به علت قصور و کوتاهی مدیریت آن مجموعه دردی بر دردهایش افزوده شود. تمیزی و بهداشت مطب پزشکان و دارا بودن حداقل‌های بهداشتی از جمله حقوق بیماران محسوب می‌شود و نباید پزشکانی که برای سلامت

مراجمین خود اهمیت قائل می‌شوند به این بخش بی‌توجه و بی‌مسئولیت باشند. این حق بیمار است که در برابر حق و یزیت‌ها و هزینه‌های درمانی متحمل نشود. نه آن می‌کند از امکانات خوبی برخوردار شود، نه آن که اخم‌ها و ژست‌های مدیرت گونه منشی‌ها را که آرامش روحی و روانی بیمار را زیر شلاق می‌گیرد تحمل کند باید با خطاطی که بهداشتی و سراسر لذت‌بخش همراه با روی خوش برخوردار باشد. البته از وظیفه‌نهادهای مطابق با وظیفه ذاتی خود باید با خطاطی که با جان مردم به راحتی بازی می‌کنند و در چشم نهادهای نظارتی هر کاری با هر وسیله غیربهداشتی و گاهی بدون تخصص‌های لازم را انجام می‌دهند بر خورد کنند.

همین چند هفته پیش پزشکی که در شرایط کاملاً غیربهداشتی و صددرصد میکروبی اقدام به درمان دندان می‌کرد و مردمی که از سطح درآمد کمتری نیز برخوردار بودند غافل از همه‌جا خود را به دست چنین پزشک‌قلایی می‌سپردند.

بنابراین لازم و ضروری است تا نگاه به محیط‌های درمانی تغییر کند و علاوه بر نظارت جدی بر این گونه مراکز در دوره‌های زمانی کوتاه‌سریابتی فراهم شود تا سطح خدمات‌رسانی به بیماران

با میزان حق و یزیت‌ها همخوانی داشته و حتی بالاتر و بهتر باشد.

استانداردها را بشناسیم

خیلی از مشکلات و مسائلی که برای مردم در شرایط و نسبت به موضوعات مختلف پیش